

*Романюк Вікторія Анатоліївна,
студентка 1 курсу магістратури
факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник – к.ю.н., доцент Некім К.Г.*

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОСПОРЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПОШИРЕНОЇ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

На сьогодні залишається актуальним питання щодо реалізації права на свободу слова та думки у мережі Інтернет. Не дивлячись на те, що гарантії ст. 34 Конституції України стосовно свободи слова та думки розповсюджуються на користувачів Інтернет і дають змогу вільно збирати, зберігати та поширювати будь-яку інформацію, ці права мають певні обмеження щодо їх реалізації [1, ст.9].

Ст. 1 Закону України «Про інформацію» визначає, що будь-які відомості та, або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді є інформацією [3].

Ст. 5 Закону України «Про інформацію» вказує яким вимогам має відповідати поширювана інформація – реалізація права на інформацію не повинна порушувати громадські, політичні, економічні, соціальні, духовні, екологічні та інші права, свободи і законні інтереси інших громадян. Недотримання цих вимог під час поширення інформації у мережі Інтернет може мати наслідком порушення прав на честь, гідність та ділову репутацію.

Розглянемо більш докладно судовий порядок захисту. Перше питання, яке постає перед позивачем – виявлення належного відповідача. Пункт 12 Постанови Пленуму Верховного Суду України № 1 від 27.02.2009 р. належними відповідачами визнає автора відповідного інформаційного матеріалу та власника веб-сайту, на якому його розміщено. Дані про власника веб-сайта можуть бути витребувані в «Українського мережевого інформаційного центру» – адміністратора системи реєстрації та обліку доменних назв та адреси українського сегмента мережі Інтернет [4].

Разом із тим, постає питання щодо встановлення власника домену, якщо він зареєстрований за межами України. У такому випадку можна скористатись інтернет-сервісом «Whois» [5]. Це мережевий протокол, який використовується для отримання реєстраційних даних власника доменного імені. Він може надати інформацію стосовно дати реєстрації домену, компанію реєстратора доменного імені, контактні дані власника домену, адресу власника та іншу технічну інформацію. Однак, «Whois» має власні

недоліки, а саме: він може використовувати лише ту інформацію, яка знаходиться у вільному доступі реєстраторів доменних імен, тому для деяких доменів інформація може бути неповною або прихованою. Це пов'язано із налаштуваннями приватності конкретного домену.

Така прогалина в чинному законодавстві України унеможлиблювала подання позову за відсутності належного відповідача. Тому ВСУ у 2009 р. висловив правову позицію з цього приводу, згідно з якою, якщо Інтернет-сайт зареєстрований не в Україні та відомості про його власника встановити неможливо то суд вправі за заявою зацікавленої особи встановити факт неправдивості цієї інформації та спростувати її в порядку окремого провадження [4].

Наступним невирішеним питанням є спроможність такого рішення суду відновлювати порушене право на честь та гідність по суті. Навіть ВСУ у вищезгаданій постанові вказує, що рішення лише констатує факт, що поширена інформація є неправдивою, та спростовує її.

В той час, як саму суть порушення права на честь і гідність складає саме поширення неправдивої інформації – ознайомлення певного кола осіб із цією інформацією. З цього випливає, що відновлення порушеного права зможе відбутися не тоді, коли неправдива інформація буде спростована, а коли коло осіб, ознайомлених із спростуванням, співпаде із колом осіб, ознайомлених із неправдивою інформацією.

З огляду на вищевикладене, доходимо висновку, що для спрощення процедури отримання інформації щодо власника веб-сайту, домен якого зареєстровано в іншій країні, доцільна була б співпраця адміністраторів систем реєстрації та обліку доменних назв та адрес різних країн під керівництвом «Інтернет корпорації з присвоєння імен та номерів» – міжнародна некомерційна організація, створена для регулювання питань, пов'язаних з доменними іменами, IP-адресами і іншими аспектами функціонування Інтернету (ICANN).

На нашу думку, ICANN могла б здійснювати міжнародну координацію та адміністрування питань пов'язаних із запитами органів судової влади різних країн щодо власників сайтів, які знаходяться в інших країнах.

Організаційно це може бути оформлено міжнародною багатосторонньою угодою між ICANN та зацікавленими державами, метою якої буде міжнародне співробітництво у сфері вирішення доменних спорів. Таким чином в рамках цієї угоди суд однієї держави міг би постановити ухвалу, якою зобов'язував місцеву організацію, що адмініструє національний сегмент мережі Інтернет, направити запит до ICANN щодо власника веб-сайту. ICANN у свою чергу отримав би інформацію щодо власника веб-сайту

в місцевої організації, що адмініструє сегмент мережі Інтернет, в якому зареєстровано відповідний веб-сайт.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – 141 с.
2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-ІУ // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 48 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
4. Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27 лютого 2009 р. № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show-/v_001700-09
5. Інтернет-сервіс Whois [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.whois.net>

Сахнюк Дмитро Юрійович,

*студент 3 курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник – к.ю.н., доцент Завальнюк С.В.*

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВЧИХ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ КРИПТОВАЛЮТИ ТА МАЙНІНГУ

Тема криптовалют сьогодні є настільки популярною, що вже важко знайти країну, в якій не було б висловлено позиції щодо правової природи та підходу до правового регулювання відносин з використанням криптовалют, при цьому в більшості країн визначення криптовалюти вже закріплено на законодавчому рівні, принаймні, розроблені відповідні законопроекти, спрямовані на врегулювання відносин з криптовалютами. Аналіз таких підходів різних країн до правового регулювання відносин із використанням криптовалют виявляє, що ставлення до криптовалют різниться у залежності від рівня розвитку країни. Як правило, у розвинутих державах ставлення до криптовалют позитивне, відмічаються спроби розробки законів, спрямованих на врегулювання обігу криптовалют.